

הבא ליפרע מנכסי יתומים 15

1. **בבא בתרא ה: "רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע" עד "איבעיא להו"**
 רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבדי כאביי ורבא. מר בר רב אשי עבד כר"ל. והלכתא כר"ל, ואפילו מיתמי; ואע"ג דאמר מר: הבא ליפרע מנכסי יתומים - לא יפרע אלא בשבועה, חזקה לא עביד איניש דפרע בגו זימניה
2. **שבועות מא. "אמר רב פפא האי מאן" עד "ואי צורבא"**
 אמר רב פפא: האי מאן דאפיק שטרא על חבריה, ואמר ליה שטרא פרוע הוא, אמרינן ליה: לאו כל כמינך, זיל שלים; ואם אמר לשתבע לי, אמרינן ליה: אשתבע ליה. א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי: ומה בין זה לפוגם את שטרו? א"ל: התם אע"ג דלא טעין איהו - טענינן ליה אנן, הכא אמרינן ליה: זיל שלים ליה, ואי טעין ואמר אשתבע לי, אמרינן ליה: זיל אשתבע ליה
3. **כתובות פז. מתחילת המשנה עד "הפוגמת כתובתה כיצד"**
 מתני'. הפוגמת כתובתה - לא תפרע אלא בשבועה. עד אחד מעידה שהיא פרועה - לא תפרע אלא בשבועה. מנכסי יתומים, ומנכסים משועבדים, ושלא בפניו - לא תפרע אלא בשבועה
4. **תוס' שבועות מא. ד"ה וכי**
 וכי מה בין זה לפוגם שטרו - וא"ת תקשה ליה אמתני' דהבא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה וטעמא משום דלמא אי הוה אבוהון קיים הוה טעין ואמר אשתבע לי אלמא מצי משתבע ליה ומיהו נראה דטעמא לאו משום הכי הוה דאפי' לא מצי אבוהון טעין טענינן ליתמי דבפרק הכותב (כתובות דף פו: ע"ש) אמרינן כתב לאשתו נקי נדר נקי שבועה לא תפרע מן היתומים אלא בשבועה אלמא עבוד רבנן תקנתא ליתמי אפי' במקום שאין האב יכול להשביע
5. **בבא בתרא ע. "בעא מיניה רב עמרם" עד "וליא ליה שטרך"**
 בעא מיניה רב עמרם מרב חסדא: המפקיד אצל חבירו בשטר, ואמר לו החזרתים לך, מהו? מי אמרינן: מיגו דאי בעי אמר נאנסו - מהימן, השתא נמי מהימן, או דלמא אמר ליה: שטרך בידי מאי בעי? א"ל: מהימן
6. **בבא בתרא ע: "לימא פלוגתא" עד "לא דכולי עלמא"**
 לימא, בפלוגתא דהני תנאי; דתניא: שטר כיס היוצא על היתומים - דייני גולה אמרי: נשבע וגובה כולו, ודייני א"י אמרי: נשבע וגובה מחצה, ודכולי עלמא אית להו דנהרדעי, דאמרי נהרדעי: האי עיסקא - פלגא מלוה ופלגא פקדון; מאי לאו בהא קא מיפלגי, דמר סבר: מצי א"ל שטרך בידי מאי בעי, ומר סבר: לא! אמרי
7. **תוס' בבא בתרא ע: ד"ה מ"ד נשבע מתחילת התוס' עד "ואין להקשות"**
 מ"ד נשבע וגובה כולו לית ליה דרב חסדא - וא"ת אכתי אמאי גובה כולו דניטעון ליתמי נאנסו וי"ל דמלתא דלא שכיח היא לא טענינן ליתמי דנאנסו קלא אית ליה ואע"ג דאבוהון הוי מהימן לומר שנאנסו מיהו לא טענינן להו ומאן דאמר נשבע וגובה מחצה סבר דלא מצי אמר ליה שטרך בידי מאי בעי וטענינן להו החזרתיו לך אף על גב דלא טענינן להו נאנסו כיון דאבוהון היה מהימן בטענה זו מיגו דאי בעי אמר נאנסו
8. **תוס' גיטין ב. ד"ה ואם "אבל בממון טענינן מזויף" עד "אבל יש להוכיח"**
 ואם יש עליו עוררין יתקיים בחותמיו - אבל כל זמן דלא אתי בעל ומערער נישאת על פי הגט ולא טענינן מזויף דמשום עיגונא אקילו בה רבנן אבל בממון טענינן מזויף לנפרע שלא בפניו ומיתומים ומלקוחות דאל"כ לא שבקת חיי לכל בריה שיוכל כל אדם לכתוב שטר מלוה ולהחתים עדים מעצמו ולטרוף שלא בפניו מיתומים ומלקוחות ומיהו מזה אין להוכיח דאפילו לא טענינן להו מזויף טענינן להו פרוע כיון דהוה עצמו הוי מהימן לומר פרוע מיגו דאי בעי אמר מזויף דקי"ל כמ"ד בפרק המוכר את הבית (ב"ב דף ע: ע"ג)

שטר כיס היוצא על היתומים דנשבע וגובה מחצה אבל פלגא דפקדון טענין להו פרוע הוא לך אע"ג דלא טענין להו נאנסו משום דאביהם היה נאמן לומר החזרתיו לך במיגו דנאנסו

9. ערכין כב. "אמר רב יהודה אמר רב אסי אין נזקקין לנכסי" "תנן שום" "אמר רב נחמן מרישא" עד

סוף העמוד

אמר רב יהודה אמר רב אסי: אין נזקקין לנכסי יתומים אלא אם כן היתה רבית אוכלת בהן; ורבי יוחנן אומר: או לשטר שיש בו רבית, או לכתובת אשה משום מזוני. ורב אסי מ"ט לא אמר לכתובת אשה? דהא תקינו ליה רבנן מעשה ידיה. ואידך? זימנין דלא ספקה

10. כתובות פו. "א"ל רב כהנא לרב פפא לדידך" עד פו: "בעא מיניה רמי בר חמא"

א"ל רב כהנא לרב פפא, לדידך דאמרת: פריעת בעל חוב מצוה, אמר לא ניחא לי דאיביד מצוה, מאי? א"ל, תנינא: במה דברים אמורים - במצות לא תעשה, אבל במצות עשה, כגון שאומרין לו עשה סוכה ואינו עושה, לולב ואינו עושה מכין אותו עד שתצא נפשו

11. רמב"ן בבא בתרא קעה: ד"ה

הא דאמר רבה אינו גובה אלא מנכסים בני חורין. הכי פירושא שכופין אותו לקיים מצות עשה של פריעת בעל חוב מצוה, כדאמר רב פפא בכתובות (פ"ו א') דמקשו ליה לדידך דאמרת פריעת בעל חוב מצוה אמר לא בעינא למעבד מצוה מאי אמר ליה כדתינא אבל במצות עשה לולב איני עושה סוכה איני עושה כופין אותו עד שתצא נפשו, והיינו דמוכחין מדאמר עולא דבר תורה בעל חוב בזבורית דאית ליה שעבודא דאורייתא דההיא בבני חורין היא, אלמא לרבה אפילו מבני חורין שעבודא לאו דאורייתא אלא מצוה. ואיכא דקשיא ליה ומי איכא למימר דמדאורייתא לא נחתינן לנכסיה והא כתיבי תשלומין בתורה, מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם, חיים שנים ישלם, שלם ישלם המבעיר את הבערה, ונתן בפלילים, ובכולהו אבות נזיקין ובארבעה שומרין תשלומין כתיבי, ושעבודא לאו דאורייתא בנזקין נמי איתמר בשמעתין דהוין יורשי בעל הבור חייבין לשלם, ולדידי לא קשיא דאנן הכי קאמרינן כיון דפריעת בעל חוב מצוה מן התורה וכופין על מצות עשה אף אנו יורדין לנכסיו ומקיימין לו מצות עשה שלו בעל כרחו, והא דכתיב מיטב שדהו ישלם, היינו שמצוה אותו הכתוב לשלם נזקו במיטב, וכיון שהוא חייב לעשות כן אם לא רצה ב"ד יורדין למיטב שלו ומקיימין לו מצותו, והא דפשיט מדעולא שעבודא דאורייתא, לאו מדקאמר דבר תורה בעל חוב בזבורית דהא איכא למימר דבר תורה בזבורית מסלקו ואינו מצווה לסלקו במיטב כנזקין, אלא עיקרא דהא מילתא משום דמאן דאמר שעבודא לאו דאורייתא מהאי קרא קאמר דרחמנא מנעיה אפילו לשליח ב"ד לבא אל ביתו אלמא שעבוד נכסים לאו דאורייתא, ופריעת בעל חוב מצוה דקאמר היינו מהכא והאי שר אתה נושה בו יוציא אליך העבוב שהכתוב מצוה עליו לעשות כן ולא כדברי רש"י ז"ל שפי' מצוה מוהין צדק שיהא הן שלך צדק, דההוא שלא ידבר אחד בפה ואחד בלב הוא, אלא מהאי קרא דהאי ש קאמר מצוה, ועולא דפריש דקרא כדי שיוציא פחות שבכלים שדינו כך הוא בזבורית דבר תורה, אלמא שעבודא דאורייתא קאמר, כך נראה לי זה הענין והוא כפתור ופרח.

12. תוס' בבא בתרא ה: ד"ה ואפילו מתחילת דבריהם עד "כדאמרינן בהמניח"

ואפילו מיתמי, ואע"ג דאמור רבנן הבא ליפרע כו' - נראה דביתומים גדולים מיירי אבל בקטנים לא גבי אפי' תוך זמנו לרב פפא דמפרש טעמא דאין נזקקין משום פריעת בעל חוב מצוה ויתמי לאו בני מיעבד מצוה נינהו ואפילו לרב הונא בריה דרב יהושע דמפרש טעמא משום צררי לא גבי מיתמי קטנים אפילו תוך זמנו דאין מקבלים עדים שלא בפני בעל דין דקטנים חשוב שלא בפניו כדמוכח בריש פרק הגוזל בתרא (ב"ק דף קיב.) ואפילו נתקבלה עדות בחיי האב מצית למימר דחיישין לצררי אפילו תוך הזמן בקטנים כדאשכחן גבי אלמנה בפרק השולח (גיטין דף לד: ושם) דתנן אין האלמנה נפרעת מנכסי יתומים אלא בשבועה וטעמא משום שמא התפיסה הבעל צררי אע"פ שהוא תוך הזמן ומיהו מאלמנה אין ראייה דהתם חיישין לצררי אפילו בגדולים משום דאית לה בתנאי בית דין כדאמרינן בהנושא (כתובות דף קב: ושם) דחיישין טפי לצררי בבנותיו מבתת אשתו משום כיון דאיתנהו בתנאי בית דין אימור צררי אתפסינהו ואין להביא ראייה מדלא קאמר הכא אע"ג דאמור רבנן אין נזקקין לנכסי יתומים קטנים אא"כ רבית אוכלת בהן כו' דלא מיירי בקטנים אלא דוקא בגדולים דשמא משום רב פפא נקט מילתיה בגדולים אי נמי נקט ההוא דהבא ליפרע לאשמועינן דגבי אפילו בלא שבועה ואין להביא ראייה משלהי דמכילתין (דף קעד:) דקאמר מאי בינייהו דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע ולא קאמר איכא בינייהו כגון דמית לוח תוך הזמן דלרב הונא גבי דהא רב הונא ורב פפא אמר בשמעתין דלית להו חזקה דריש לקיש ועוד דבכמה מקומות יכול למצוא איכא בינייהו טובא ואינו חושש לומר אלא דבר אחד או שנים